Stockholms läns landsting

36

Svar på skrivelse från Vänsterpartiet om villkoren inom vårdval specialiserad allergologi

HSN 2018-0690

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Planeringsenhet
Malin Emond

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-10-11

HSN 2018-0690

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Vänsterpartiet om villkoren inom vårdval specialiserad allergologi

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Vänsterpartiet frågor om hur hälso- och sjukvårdsförvaltningen ställer sig till den kritik som riktas mot villkoren inom vårdval specialiserad allergologi samt hur förvaltningen arbetar för att säkerställa att allergologerna får rimliga förutsättningar för att verka.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse om villkoren inom vårdval specialiserad allergologi

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Vårdutbud inom allergologi i Stockholms läns landsting
Allergologi är ett vårdområde med brett gränssnitt till andra vårdområden såsom lungmedicin, öron-, näs och hals, barn- och ungdomsallergologi, klinisk immunologi och hud. Specialiteten omfattar allergi och annan överkänslighet i olika organsystem, framför allt i övre och nedre luftvägar, mag-tarmkanal och hud.

Idag beräknas tio procent av den vuxna befolkningen ha astma, minst 25 procent av befolkningen har allergiska symptom från näsa och ögon och ungefär fem procent av den vuxna befolkningen har födoämnesallergi. En övervägande del av de patienter som har astma och allergi omhändertas inom husläkarverksamheten. De patienter som har behov av specialiserad vård får vård på vårdvalsmottagningar, av läkare med etableringsrätt samt vid tre akutsjukhus inom länet. Gränssnittet och ansvarsfördelningen

mellan husläkaren och övrig sjukvård är väl beskriven i VISS, Stockholmsregionens samlade medicinska och administrativa stöd till primärvården.

Idag är 107 av de 209 husläkarmottagningar som finns i länet godkända Astma/KOL mottagningar (per 2017-12-31). Det betyder att mottagningarna har särskild kompetens inom astma, allergi och KOL. På mottagningen finns en medicinskt ansvarig fortbildad husläkare och man genomför kontinuerlig fortbildning inom vårdområdet. Mottagningarna genomför strukturerad patientutbildning, tobaksavvänjning, rapporterar till luftvägsregistret, har samverkan med fysioterapeut och har säkerställd kunskap inom bland annat spirometritolkning.

För patienter med behov av specialistvård finns fyra vårdvalsmottagningar inom vårdval specialiserad allergologi i öppenvård i länet. Utöver vårdvalet finns tre som bedriver allergologisk vård enligt lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL). Allergologisk vård finns också vid Södersjukhuset, Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge och Solna.

- *Pågående revideringsarbete av vårdval allergologi*

Ett arbete med revidering av vårdval Specialiserad allergologi i öppenvård har genomförts under 2018. En av utgångspunkterna i revideringen har varit att säkerställa att villkoren i förfrågningsunderlaget möjliggör att vård som inte kräver akutsjukhusens resurser kan utföras i vårdvalet, samt att det finns en avgränsning gentemot primärvårdens uppdrag. En annan utgångspunkt har varit att uppnå en tydligare beskrivning av uppdraget med mindre detaljstyrning, en enklare modell för uppföljning och mindre administration för så väl vårdgivare som för förvaltning. Vidare har en utgångspunkt varit att harmonisera vårdvalet med övriga vårdval, genom att till exempel införa nya villkor och inriktningsbeslut. Därutöver har en översyn av ersättningsmodellen samt nivå på ersättning inom vårdvalet genomförts.

I arbetet med revideringen har förvaltningen träffat vårdgivare för ett informationsmöte och två referensgruppsmöten (den 4 december 2017, 13 februari 2018, 6 mars 2018). Syftet med referensgruppen är att skapa ett forum för dialog mellan vårdgivare och beställare. Från vårdgivarna medverkade specialistläkare verksamma i vårdvalet. Specialsakkunnig läkare (Spesak) och vårdsakkunnig sjuksköterska (Vårdsak) har också medverkat. Därtill har specialistläkare verksamma vid sjukhusen rådfrågats inför samt efter referensgruppens möte.

Under referensgruppsmötena diskuterades specifika sakfrågor inom vårdområdet, både medicinska frågor och avtalsspecifika frågor t.ex. krav på uppföljning, rapportering och mera övergripande frågor som patientens vårdkedja. Under de två genomförda referensgruppsmötena har förvaltningen bland annat tagit del av synpunkter gällande ersättningsnivån i vårdvalet. I förvaltningens arbete med revideringen har frågan om ersättningsnivåer utretts. Bland annat har en nulägesanalys av produktionsutfall inom vårdval specialiserad allergologi, benchmark med ersättningsvillkor i den nationella taxan samt med andra vårdval och LOU-upphandlade avtal genomförts. Utgångspunkten vid översyn av ersättningsnivåerna har varit att vårdgivarna ska få rimliga förutsättningar att verka inom vårdområdet samt att priserna ska spegla resursåtgång per åtgärd. Översynen har resulterat i att förvaltningen i förslag till reviderat förfrågningsunderlag (HSN 2018-1061) föreslår att ersättningen totalt sett höjs med fem procent. För åtgärden självständigt sjuksköterskebesök höjs ersättningen med 30 procent för att främja antalet helårsarbetande sjukskörskor. Detta förväntas bidra till en något ökad tillgänglighet inom vårdvalet genom en något ökad produktion av självständiga sjuksköterskebesök. Ökade incitament att utöka sjuksköterskebemanningen väntas också kunna bidra positivt till tillgängligheten till assisterad läkarmottagning med läkarbesök och ASIT. Ersättning för övriga besök höjs med 9 procent, med undantag för ASIT där förvaltningen ser att åtgärden redan idag har en rimlig ersättningsnivå.

- *Kompetensförsörjning och utbildning inom allergologi*

Arbete pågår för att stärka kompetensförsörjningen och utbildningen inom allergologi inom såväl primär- som specialistvård. För att som husläkarmottagning, godkännas som astma-KOL mottagning krävs bland annat en astma-KOL sjuksköterska som har minst 15 högskolepoäng inom området astma, KOL och allergi. Initialt var en utmaning att få till tillräckligt med utbildningsplatser för att säkra tillgången till utbildade sjuksköterskor. Antalet utbildningsplatser vid Karolinska Institutet har ökats för att möta efterfrågan och tillgången på Astma-KOL sjuksköterskor bedöms idag god.

Arbete pågår också för att säkra tillgången till utbildade allergologer. Det finns totalt 20 verksamma allergologer i Stockholms läns landsting, och flera av dessa läkare är över 60 år. Det finns idag en ST-tjänst på Södersjukhuset samt två dubbelspecialister under utbildning på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. I juni 2017 beslutade landstingsfullmäktige att anslå 10 mkr extra per år från och med 2018 till nya ST-utbildningar inom Stockholms läns landsting. I förslaget på

fördelning av medel är allergologi en av de prioriterade specialiteterna. En ny ST-tjänst inom allergologi ska som ett led i detta inrättas på Södersjukhuset och förvaltningen avser fortsätta verka för att få till ytterligare ST-platser under hösten 2018.

Förutsättningen för att klara utbildningsuppdraget är att klinisk utbildning av ST-läkare ska kunna ske hos alla vårdgivare som är finansierade av landstinget. I september 2017 beslutades av hälso- och sjukvårdsnämnden att införa skärpta avtalsvillkor som innebär att alla vårdgivare, oaktat driftsform, på anmodan av SLL ska medverka i och tillhandhålla ST-platser. I samband med revideringen av vårdval specialiserad allergologi har förutsättningarna att implementera nya krav för vårdvalsvårdgivare för att säkerställa att ST-läkare kan tas emot inom vårdvalet utretts. I förslag till reviderat förfrågningsunderlag (HSN 2018-1061) föreslår därför förvaltningen att minst två läkare ska vara kliniskt verksamma till minst 75 procent i vårdvalet. *En* läkare kan dock tillåtas efter individuell prövning utifrån geografisk tillgänglighet. Mottagningen ska enligt förvaltningens förslag vara öppen alla vardagar och minst 40 timmar per vecka. För nuvarande vårdgivare föreslås särskilda övergångsregler under en period på tre år. Kravet på minst två läkare bedöms leda till ökad kollegial samverkan och stärkt patientsäkerhet. Det medför även ökade förutsättningar att klara utbildningsuppdraget.

I förslaget till nytt förfrågningsunderlag införs även skrivningar i linje med det inriktningsbeslut för läkares specialiseringstjänstgöring (HSN 2017-0891), vilka tydliggör vårdgivarens ansvar att medverka i SLL:s utbildningsverksamhet. Bland annat klargörs att alla vårdgivare på anmodan av SLL ska medverka i utbildning och tillhandahålla ST-platser.

Överväganden
Under revideringsarbetet av vårdval specialiserad allergologi i öppenvård har hälso- och sjukvårdsförvaltningen träffat vårdgivare för informationsmöte och två referensgruppsmöten, där vårdgivarna har framfört förslag om förändringar i vårdvalets villkor. Frågan om förutsättningar för ST-tjänster och ersättningsmässiga förutsättningar i vårdvalet är två av de frågor som utretts inom ramen för revideringsarbetet. När det gäller förutsättningarna för att säkerställa ST-utbildning inom allergologi vidtas flertalet åtgärder i linje med landstingfullmäktigts beslut i juni 2017 om ökade medel till ST-utbildning, samt de standardvillkor för ST-utbildning som beslutats i HSN 2017-0891. Utöver en ny tjänst som är beslutad att inrättas på Södersjukhuset kommer hälso- och

sjukvårdsförvaltningen fortsatt verka för ytterligare platser under hösten 2018.

När det gäller de ersättningsmässiga villkoren för vårdvalet har analyser genomförts under revideringsarbetet. Förvaltningen föreslår utifrån detta arbete att ersättningen totalt sett höjs med 5 procent. Utgångspunkten i hälso- och sjukvårdsförvaltningens arbete med prissättning är att vårdgivarna ska få rimliga förutsättningar att verka inom vårdområdet samt att priserna ska spegla resursåtgång per åtgärd.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Kook Wennberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Barbro Naroskyin, 2018-10-11

SKRIVELSE

Stockholms läns landsting
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

2018-05-22

Vänsterpartiet

Skrivelse av Vänsterpartiet om villkoren inom vårdval specialiserad allergologi

Läkare som är verksamma inom vårdval specialiserad allergologi vittnar om att villkoren för dem blir allt sämre, till den grad att de har svårt att driva verksamheten vidare. Enligt Pär Gyllfors, specialist på allergisjukdomar och verksamhetschef vid Astma & allergimottagningen vid S:t Görans sjukhus, sänktes ersättningarna med i snitt 27 % jämfört med de tidigare vårdavtalen när vårdvalet infördes och uppräkning i takt med ökade kostnader har uteblivit, vilket i praktiken innebär att ersättningen successivt har sänkts ytterligare. De vårdgivare som går på den nationella taxan får däremot en uppräkning varje år och klarar sig därför bättre.

Allergologer uttrycker oro inför den kommande revideringen av vårdvalsavtalet, som de befarar kommer att innebära ytterligare försämringar av villkoren i form av utebliven uppräkning av ersättningen och att de inte får ersättning för alla de utredningar som deras patienter behöver. De menar också att nuvarande ersättningssystem inte premierar kvalitativa aspekter av verksamheten såsom kunskapsutbyten och utbildningsinsatser.

Sedan tidigare förs en diskussion om åtgärder för att öka antalet ST-tjänster inom allergologi för att avhjälpa bristen på specialister inom området. Allergologerna själva lyfter dock också fram de låga ersättningarna som en orsak till bristen, då dåliga villkor avskräcker allergologer från att söka sig till Stockholm från andra delar av landet.

Med anledning av ovanstående vill Vänsterpartiet ha svar på följande frågor:

1. Hur ställer sig hälso- och sjukvårdsförvaltningen till den kritik som riktas mot villkoren inom vårdval specialiserad allergologi?

2. Hur tänker ni säkerställa att allergologerna får rimliga förutsättningar för att verka?